

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

ЛІНГВОКОМП'ЮТЕРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Випуск 16

Вінниця
ДонНУ імені Василя Стуса
2023

УДК 004:81'32+33

*Рекомендовано до друку вченою радою факультету філології, психології та іноземних мов
Донецького національного університету імені Василя Стуса
(протокол №15 від 21 червня 2023 р.)*

Лінгвокомп'ютерні дослідження: зб. наук. праць / Донецький нац. ун-т ім. Василя Стуса. Вінниця: ДонНУ ім. Василя Стуса, 2023. Вип. 16. 160 с.

ISBN 978-966-639-457-9

ISSN 2307-0544

Свідоцтво про держреєстрацію КВ 22548-12448ПП

Редакційна рада: Городенська Катерина, д.філол.н., проф. (Україна); Соколова Світлана, д.філол.н., старший науковий співробітник (Україна); Бацевич Флорій, д.філол.н., проф. (Україна); Сарновський Міхал, д.філол.н., проф. (Польща); Йожвікевич Пшемислав, д.філол.н., проф. (Польща); Архангельська Алла, д.філол.н., проф. (Чехія); Ситар Ганна, д.філол.н., доц. (Чехія); Ляхур Чеслав, д.філол.н., проф. (Польща); Іванович Мілена, д.філол.н., проф. (Сербія); Попович Людмила, д.філол.н., проф. (Сербія).

Редакційна колегія: Бевз Юлія, асис. (Донецький національний університет імені Василя Стуса (м. Вінниця, Україна); веб-редактор); Біскуб Ірина, д.філол.н., проф. (Волинський національний університет імені Лесі Українки (м. Луцьк, Україна)); Гарбера Ірина, к.філол.н. (Донецький національний університет імені Василя Стуса (м. Вінниця, Україна); заступник головного редактора); Загнітко Анатолій, д.філол.н., проф., чл.-кор. НАН України (Донецький національний університет імені Василя Стуса (м. Вінниця, Україна); головний редактор); Кондратенко Наталія, д.філол.н., проф. (Одеський національний університет імені І.І. Мечникова (м. Одеса, Україна)); Космеда Тетяна, д.філол.н., проф. (Донецький національний університет імені Василя Стуса (м. Вінниця, Україна)); Кочан Ірина, д.філол.н., проф. (Львівський національний університет імені Івана Франка (м. Львів, Україна)); Кравченко Елла, д.філол.н., доц. (Донецький національний університет імені Василя Стуса (м. Вінниця, Україна)); Скаб Марія, д.філол.н., проф. (Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, Україна)).

Рецензенти:

Карпенко Олена д.філол.н., проф. (Одеський національний університет імені І.І. Мечникова).

Левченко Олена д.філол.н., проф. (Національний університет «Львівська політехніка»).

Розглянуто фундаментальні проблеми теоретичної та прикладної лінгвістики, простежено актуальні напрями автоматичного опрацювання мовної інформації, традиційного та машинного перекладу, схарактеризовано особливості створення та використання лінгвістичних баз даних, з'ясовано специфіку й тенденції сучасної лексикографії та дистанційної освіти.

Для мовознавців, лінгвістів-програмістів, викладачів вищої школи, аспірантів, студентів, учителів.

Засновник: Донецький національний університет імені Василя Стуса МОН України.

Адреса видавця і редакційної ради та редакційної колегії: 21007, м. Вінниця, вул. Академіка Янгеля, 4, ауд. 324.

© Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2023

© Автори статей, 2023

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	8
-----------	---

РОЗДІЛ I ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Гарбера Ірина	ПОНЯТТЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ МОДЕЛІ: ОЗНАКИ Й ТИПОЛОГІЯ	10
Dzherikh Olena	RELATION BETWEEN AGE AND MEAN LENGTH OF UTTERANCE (MLU) IN BILINGUAL CHILDREN	12
Загнітко Анатолій	НОРМАТИВНО-КОДИФІКАЦІЙНІ ОСНОВИ СУДОВО-ЛІНГВІСТИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	15
Карплюк Артем	СПЕЦИФІКА РОБОТИ МЕДІАЛІНГВІСТІВ В УКРАЇНОМОВНОМУ ТА АНГЛОМОВНОМУ СЕРЕДОВИЩАХ: ЗІСТАВНИЙ АСПЕКТ	20
Кудрявцев Дмитро	ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ СУБТИТРІВ У КІНОФІЛЬМАХ ТА СЕРІАЛАХ: ЗІСТАВНИЙ АСПЕКТ	23

РОЗДІЛ II ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ ФУНКЦІЙНОЇ СЕМАНТИКИ ЛЕКСИЧНИХ І ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ

Гомон Максим	АНГЛІЙСЬКИЙ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ГЕЙМЕРСЬКИЙ СЛЕНГ: ЗІСТАВНИЙ АСПЕКТ	26
Гончарова Ярослава	НЕНОРМАТИВНА ЛЕКСИКА ЯК МАРКЕР ІДЕНТИЧНОСТІ ГЕРОЇВ РОМАНУ СЕРГІЯ ЖАДАНА «ВОРОШИЛОВГРАД»	28
Гуменюк Марія	ЗАСОБИ ЕКСПРЕСІВНОСТІ У ТЕКСТАХ ОНЛАЙН-МЕДІА	33
Datsenko Yelyzaveta	PHRASEOLOGICAL MARKERS OF CONFLICT COMMUNICATION (BASED ON THE ENGLISH LANGUAGE)	37
Доманчук Єлизавета	ВИНИКНЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ СУЧАСНОГО СЛЕНГУ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ	40

Кінащук Анастасія	СЕМАНТИКА ЯВИЩА ІРРАЦІОНАЛЬНОСТІ У СТРУКТУРНИХ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ МЕТАФОРАХ	42
Kisilchuk Serhii	LEXICAL AND SEMANTIC FEATURES OF MODERN LEGAL SLANG	47
Костенко Анастасія	ЗРАЗКИ ДІАЛЕКТНОГО МОВЛЕННЯ ГОВІРКИ СЕЛИЩА НОВОЕКОНОМІЧНЕ ПОКРОВСЬКОГО РАЙОНУ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	51
Луцишина Анна	АНГЛІЙСЬКИЙ МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО УКРАЇНСЬКОМОВНОГО ПЕРЕКЛАДУ	55
Мотова Тетяна	ЕЛЕКТРОННІ СЛОВНИКИ УКРАЇНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ КОМП'ЮТЕРНОЇ ЛЕКСИКОГРАФІЇ: ЗІСТАВНИЙ АСПЕКТ	62
Пампощук Вікторія	ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАПОЗИЧЕНЬ У РЕСТОРАННОМУ ГОСПОДАРСТВІ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)	66
Пересада Єлизавета	МОДЕЛЮВАННЯ <i>БЕКРОНІМІВ</i> ДЛЯ АКТУАЛІЗАЦІ МОВНОЇ ГРИ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)	70
Погореляк Ольга- Юліта	ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНЕ ПОЛЕ КОНЦЕПТУ <i>ВІЙНА/WAR</i> В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ	74
Притолюк Валентин	ЕТИМОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ КЛЮЧОВИХ ЕКОЛОГІЧНИХ ТЕРМІНІВ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)	80

Птащук Роман	КОРОТКИЙ ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК БАРИСТИ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)	82
Пудова Анастасія	ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТ ЛЕКСИКОГРАФУВАННЯ ПОЕТОНІМІВ (НА МАТЕРІАЛІ ЗБІРКИ ВАСИЛЯ СТУСА «ПАЛІМПСЕСТИ»)	84
Радаєв Ілля	ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ АВТОМОБІЛЬНИХ НЕОЛОГІЗМІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ У ЗІСТАВНОМУ АСПЕКТІ	88
Шеремет Аліна	МОВНИЙ ПОРТРЕТ ГОВІРКИ СЕЛА АНДРІЇВКИ ВЕЛИКОНОВОСІЛКІВСЬКОГО РАЙОНУ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	91
Шумило Вікторія	ФОНЕТИЧНИЙ І ЛЕКСИЧНИЙ ВИМІРИ МОВНИХ ОСОБИСТОСТЕЙ ГЕРОЇВ У ПОВІСТІ «ВОГНИК ДАЛЕКО В СТЕПУ» ГРИГОРА ТЮТЮННИКА	96

РОЗДІЛ III ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА, ДИСКУРСОЛОГІЇ, ПСИХОЛІНГВІСТИКИ

Дороднова Ангеліна	КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ АНГЛОМОВНОГО БІЗНЕС-ДИСКУРСУ	102
Євтімова Діана	НАГОРОДНО-ЦЕРЕМОНІЙНИЙ ДИСКУРС: КВАЛІФІКАЦІЙНІ ОЗНАКИ	105
Кольцова Олена	ЕМОЦІЙНА КАРТИНА СВІТУ ЯК ЛІНГВІСТИЧНИЙ ТЕРМІН	108
Купчик Лариса Купчик Анна	ДО ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ МОВНИХ ОДИНИЦЬ НА ПОЗНАЧЕННЯ <i>ІНОЗЕМЕЦЬ</i> У НІМЕЦЬКОМОВНИХ МЕДІА	110

Лященко Каріна	КОНТЕНТ-АНАЛІЗ ОБРАЗУ УКРАЇНИ У АНГЛОМОВНІЙ ПРЕСІ	115
Овчарук Анастасія	КОНТЕНТ-АНАЛІЗ ОБРАЗУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ВІЙНИ ТА НА СЬОГОДНІШНІЙ ДЕНЬ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОМОВНОЇ ПРЕСИ)	117
Пилипенко Вероніка	ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ МОВНОЇ БРЕХНІ ТА ЛІНГВІСТИЧНИХ МАНІПУЛЯЦІЙ НА МАТЕРІАЛІ ВИСЛОВЛЕНЬ ОЛЕКСІЯ АРЕСТОВИЧА	121
Поліщук Марина	ПРАКТИЧНЕ ВСТАНОВЛЕННЯ ОСНОВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ НЕВЕРБАЛЬНОСТІ НА БАЗІ ОПИТУВАННЯ	126
Рабчун Оксана	СУЧАСНИЙ АНГЛОМОВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ДИСКУРС: ПОНЯТТЯ І СТАТУС	128
Рудейчук Ірина	МЕТОД ДИСКУРСИВНОГО АНАЛІЗУ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ	131
Сидорчук Анастасія	ЕМОЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ МОВОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	134
Сліденко Юлія	НЕОЛОГІЗМИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ: ВИНИКНЕННЯ Й ФУНКЦІОНУВАННЯ	136
Сулейманова Влада	ДИСКУРСИВНИЙ АНАЛІЗ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ КОМУНІКАТИВНИХ КОНФЛІКТІВ	138
Ходжаєва Олена	ЦІННІСНА КАРТИНА СВІТУ ЯК ОБ'ЄКТ ВИВЧЕННЯ СУЧАСНОГО МОВОЗНАВСТВА	143

РОЗДІЛ IV
ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ
КОРПУСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Кінашук Анастасія Антоневич Юрій Бойчук Михайло	ДО ПИТАННЯ КОРПУСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ (НА МАТЕРІАЛІ КОРПУСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)	145
Кучерук Марина Варшавська Вероніка	КОРПУС ЧИТАНОГО І СПОНТАННОГО МОВЛЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ НОСІЇВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	148

РОЗДІЛ V
ЛІНГВОКОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ
СУЧАСНИХ МЕТОДИК СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ТА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Кушнір Вероніка	ДИСТАНЦІЙНИЙ КУРС: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ, КОРИСТЬ	154
Нечипорук Антон	ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ МОВНОЇ ОСВІТИ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ОНЛАЙН	156
Ящук Віталій	ЧАТ-БОТИ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ: ФОРМУВАННЯ СИНТАКСИЧНИХ УМІНЬ ТА НАВИЧОК	158

ЕМОЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ МОВОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Подано актуальні мовознавчі праці, присвячені дослідженню емоції у комунікації. Акцентовано на визначенні емоції з позиції психолінгвістики. Позиціоновано емоцію у лінгвістиці як первинне, засноване на перцептивних уявленнях психічне переживання людини, що є психологічно універсальним і найбільш релевантним культурним феноменом для того чи того етносу.

Ключові слова: емоція, психолінгвістика, задоволення, смуток.

Проблема вербальної репрезентації конкретних – саме протилежних одна одній – емоцій у сфері сучасної комунікації потребує більш детального розгляду, зокрема з позицій психолінгвістики й дискурс-аналізу. Відтак, мета статті полягає у визначенні специфіки емоції як об'єкта мовознавчих досліджень.

Дослідження емотивних значень мовних одиниць сьогодні є надзвичайно актуальними й багатоаспектними, зокрема в галузі: 1) аксіології (Жанна Краснобаєва-Чорна «Емотивна картина світу в українській фраземіці: аксіологічний вимір фундаментальних емоцій людини» 2018); 2) дискурсології (Михайло Вінтонів «Частки як виразники емоцій здивування в українському політичному дискурсі» 2020; Ольга Залужна «Структурно-семантичні особливості вербалізації емоційних станів у сучасному англійськомовному літературному дискурсі (на матеріалі роману Е. Гілберт «Їсти, молитися, кохати»)» 2021; Людмила Коваль «Проблема вербалізації емоцій у науковому дискурсі» 2021); 3) когнітивної лінгвістики (Олег Гірняк «Емоція гніву у сучасній емотивній лексиці: теоретичний аспект» 2019; Олена Малярчук «Емоційний концепт щастя: етимологічні та структурні характеристики» 2014; Олена Сарбаш «Лексична репрезентація концепту задоволення в англійській, українській та новогрецькій мовах» 2012; Юлія Шамаєва «Методологічні засади дослідження вербалізованих концептів емоцій» 2011); 4) контрастивної лінгвістики (Костянтин Мізін «A Contrastive Psycholinguistic Study of the British Emotional Concept 'Envy' and Ukrainian 'Zazdrist': Particularities of Phraseological Objectification» 2021); 5) прикладної лінгвістики (Олена Кольцова «Концепція лінгвістичної бази даних «Фундаментальні емоції людини в англійській фразеології» 2021; Костянтин Мізін «The emotion concept of SHAME as one of the markers of social infantilism: Cross-cultural analysis based on language corpora data» 2021) та ін.

Емоції постають предметом наукових зацікавлень психологів, лінгвістів, конфліктологів та інших вчених, однак зацентруємо особливу увагу на визначенні поняття емоції у психолінгвістичних працях: емоції – це психічні стани людини, у яких реалізується безпосереднє ситуативне переживання (задоволення, радість, страх) особистістю значущості діючих на неї явищ і ситуацій, задоволення чи незадоволення її актуальних потреб. В емоціях проявляється позитивне або негативне ставлення особистості до певних об'єктів, сфер діяльності, до самої себе, інших людей. Емоційне життя людини наповнене різноманітним змістом і виражає оцінні ставлення до: а) конкретних умов, що сприяють або перешкоджають здійсненню діяльності (наприклад, страх, гнів тощо); б) конкретних досягнень у діяльності й поведінці (наприклад, радість, жаль, смуток тощо); в) ситуацій, що склалися, або можливих. Характер і динаміка емоцій визначаються як об'єктивними подіями, так і переживаннями, з яких вони розвиваються (так, з кохання може розвинутиися гордість за кохану людину, засмучення через її невдачі тощо). Ставлення до відображуваних явищ як головної властивості емоцій представлено: а) у їх якісних характеристиках (до них належать: знак – позитивний, негативний; модальність – здивування, радість, відраза, обурення, тривога тощо); б) у динаміці зовнішнього вираження самих емоцій (в емоційній експресії – у міміці, мові, пантоміміці, рухах тощо); в) у динаміці протікання самих емоцій (тривалість, інтенсивність тощо). Емоції розрізняють за ступенем усвідомленості. Конфлікт між усвідомленими і неусвідомленими емоціями частіше за все лежить в основі неврозів. Емоції виступають у ролі регулятора спілкування, впливаючи на вибір партнерів і визначаючи його способи та засоби [2, с. 96].

Ми під емоцією розуміємо «первинне, засноване на перцептивних уявленнях психічне переживання людини, що є психологічно універсальним і найбільш релевантним культурним феноменом для того чи того етносу» (за визначенням Жанни Краснобаєвої-Чорної [1]). За робочу у дослідженні обираємо загальновідому психологічну класифікацію емоцій Керролла Ізарда з виокремленням 10 фундаментальних людських емоцій: зацікавлення, задоволення, здивування, збентеження, відраза, гнів, презирство, сором, смуток, страх. У перспективі плануємо проаналізувати комунікативно-дискурсивний вияв двох протилежних емоцій – задоволення / смуток.

Література:

1. Краснобаєва-Чорна Ж.В. Емотивна картина світу в українській фраземіці: аксіологічний вимір фундаментальних емоцій людини. *Studia Slavica*. 2018. №63/2. Рр. 321-332. **2. Синявський В.** Психологічний словник. Київ, 2007. 274 с.